1893 - 1963
70-ЦЕРІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: "SVOBODA", 81-83 GRAND ST. JERSEY CITY 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-5740
Тел.: з Ню Йорку:
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-8337

РІК LXX. Ч. 149. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 8-го СЕРПНЯ 1963 | 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 8, 1963 No. 149. VOL. LXX.

ЗДА ПЛЯНУЮТЬ ВІДПЛАТНЕ ЗБІЛЬШЕННЯ МИТА ВІД ЕВРОПЕЙСЬКОГО ІМПОРТУ

Вашингтон. — Уряд ЗДА плянує збільшити мита від численних товарів, імпортованих із країн, що належать до Европейської Економічної Спільноти, у відплату за те, що та Спільнота драстично зменшила експорт домашньої птиці із ЗДА. Уряд вже опублікував список 19 товарів, із яких вибереться ті товари, що мито на них буде значно збільшене, якщо не вдасться в міжчасі прийти до порозуміння з країнами, що є членами ЕЕСпільноти. Ці держави — це Зах. Німеччина, Франція, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембург. Збільшення мита на імпортовані товари з цих держав могло б бути найскорше від половини жовтня. Існує ще можливість, що Европа зменшить мито від імпортованих американських курей, і тоді ЗДА не будуть збільшувати торговельних тариф на імпортовані товари з Европи. Але і тут і в Европі немає в цій справі оптимізму. І так пляшка імпортованого з Европи вина коштувала б на ¢17.5 самого імпортера, а пляшка горілки на ¢60 більше. Віз „Фольксваген" подорожчав би на $200. Це ціни гуртівників, можливо, що в роздрібному продажу вони були б ще більші. Уряд має діяти згідно з існуючими торговельними договорами, коли збільшуватиме торговельні тарифи на імпортовані европейські товари. Уряд хотів би за допомогою більшого мита відобрати охоту американцям купувати імпортовані европейські товари. Внаслідок збільшеного мита від експортованих до Европи курей зменшився експорт домашньої птиці на $46 000 000 річно. Американський уряд плянує на таку саму суму зменшити імпорт европейських товарів до ЗДА. Представники ЕЕСпільноти заявляють, що ЗДА втратили тільки $19 000 000 на експортованій домашній птиці. Окремий представник президента Кеннеді для торговельних переговорів, колишній державний секретар за уряду Айзенгавера, Крістіян А. Гертер повідомив, що публічне переслухання в цій справі почнеться 4-го вересня і триватиме три - чотири дні. Імпортер закордонних вин Дон МекКоллі заявив, що зменшиться імпорт дешевих закордонних вин, а дорожчі вина не потерплять від збільшення мита. Під час переслухання братимуть до уваги і те, щоб не потерпіли американські імпортери. Ось деякі інші товари, які можуть подорожчати внаслідок більшого мита: електричні машинки до голення, деякі роди синтетичних ниток, кращі роди сталі, що не ржавіє, тваринний клей, плетені роди одежі, кишенькові ножики та ножиці, сир Рокефорт і картопляний крохмаль. Представники европейських держав, членів ЕЕСпільноти, висловлювали свій жаль із того приводу, що ЗДА говорять про відплатну акцію та збільшують мито. Представник Західньої Німеччини заявив, що він старатиметься про те, щоб знайти якийсь компроміс в справі американських курей.

Де Ґоль проти допомоги ЗДА в атомовому зброєнні

Париж. — Президент де Ґоль в чемній, але рішучій відповіді на листа президента Кеннеді відмовився прийняти допомогу ЗДА у розбудові французької атомової зброї. Президент Кеннеді післав відповідного листа де Ґолеві ще 24 липня ц.р., напередодні підписання ініціялами атомового договору в Москві, а відповідь де Ґоля наспіла в минулу неділю — твердять тепер газети. У цій короткій відповіді де Ґоль не входить в ніякі подробиці, тільки дає зрозуміти, що Франції не залежить на допомозі Америки в розвитку атомової зброї і що вона осягне її власними силами. Президент Кеннеді пов'язував американську допомогу з приступленням Франції до московського атомового договору, що забороняє ядрові експерименти в атмосфері, космосі і під водою. Франція заявила, що до того договору не приступить — навіть за ціну отримання від Америки готової атомової зброї. Америка — твердять газети — не буде дальше настоювати на цю справу, щоб не погіршити шансів порозуміння з Францією на широкому форумі: щодо реорганізації та затіснення політично-військової співпраці в Атлянтійському Союзі (НАТО).

ПІДПИСАННЯ ДОГОВОРУ ПРО ПРИПИНЕННЯ АТОМОВИХ ДЕТОНАЦІЇ

Акт підписання в Москві 5-го серпня ц. р. договору про частинну заборону ядрових детонацій. Сидять: ліворуч державний секретар Дін Раск, посередині совєтський міністер закордонних справ Андрей Громико, праворуч британський міністер закордонних справ лорд Гюм. Позаду — американські сенатори та інші члени американської, британської і совєтських делеґацій. Позаду Громика амбасадор ЗДА в Об'єднаних Націях Адлей Стівенсон, біля нього Генеральний Секретар Об'єднаних Націй У Тант, а біля нього Нікіта Хрущов. Внизу підписи міністрів.

СОВЄТИ ВІДНОВЛЮЮТЬ ДАВНІ ВИМОГИ ЩОДО НІМЕЧЧИНИ Й БЕРЛІНУ

Москва. — Державний секретар Дін Раск і британський міністер закордонних справ лорд Гюм перевели в минулий вівторок по дві години перед полуднем і дві години по полудні на нарадах з совєтським міністром Андреєм Громиком, при чому половина того часу припала на переклади на російську та англійську мови. Хоч про зміст тих нарад офіційно нічого не сказано, проте стало відомо, що заторкувало ті різні міжнародні справи, порозуміння в яких могло б стати отими „дальшими кроками на шляху до миру", що про них говорили три міністри закордонних справ та інші промовці з нагоди підписання в минулий понеділок на Кремлі договору про припинення атомових детонацій в атмосфері, космосі і під водою. Раск, Гюм і Громико буцім-то погодилися, що Німеччина й Берлін це ті дві міжнародні проблеми, неполаднання яких є найбільшою перешкодою до зліквідування міжнародного напруження та затяжної холодної війни. Однак Совєти знову настоювали, щоб ці дві проблеми розв'язати за давньою большевицькою рецептою: підписати мировий договір з двома Німеччинами, себто міжнародно залеґалізувати і закріпити поділ Німеччини, і перетворити Західній Берлін у здемілітаризоване „вільне місто". Цей большевицький проєкт віддавна для Заходу не сприйнятний і становище Заходу в цій справі не змінилося. Тому віпіркові розмови ні до чого не довели, але й не розбили нарад, бо одинаково західня як совєтська сторони ніби-то старалися зберігати спокійний і „примирливий" тон, сумісний з оптимістичними заявами при підписанні атомового договору. Західні дипломати намагалися збагнути інтенції большевиків — чого вони властиво хочуть і до чого зміряють. До цього часу виявилося тільки, що вони дійсно — як це твердять німці і французький президент де Ґоль — хочуть використати атомовий договір для перепачкування безпосереднього чи посереднього визнання Східньої Німеччини. На це вказувала б і друга большевицька пропозиція, а саме ,щоб в обох частинах поділеної Німеччини встановити контрольні пункти, які мали б стежити за тим, щоб не було приготувань до несподіваної атаки. ЗДА й Британія погоджуються в принципі на заведення засобів проти несподіваної атаки і таку пропозицію висунули були ЗДА ще за урядування Д. Д. Айзенгавера. Але західні держави противляться встановленню таких міжнародно-контрольних пунктів тільки на території Німеччини бо це означало б дискримінування її, а також ставило б на рівну дошку Західню Німеччину та східньо - німецьку совєтську зону ,перетворену штучно в „суверенну" державу, яка насправді є найбільш контрольованим совєтським сателітом.

Московські наради продовжуються. На четвер державний секретар Дін Раск має побачення з Хрущовим в його літній резиденції на Криму над Чорним морем. Він буде там два дні, під час яких сподівається виразніше дізнатися, чому властиво Совєти так настирливо настоюють на підписання східньо - західнього пакту неаґресії та які користі той пакт може принести Совєтам. Дін Раск і лорд Гюм буцім - то дали зрозуміти Громикові, що по-перше вони не уповноважені до переговорів в цій справі, бо раніше треба перевести наради з усіма членами Атлантійського союзу (НАТО), а — по-друге — східньо - західній пакт неаґресії мусів би включити більші ґарантії безпеки для Західнього Берліну та вільного доступу до нього з Заходу. Дотепер не видно, щоб большевики були готові на поступки з позицій, які мають на увазі виключно тільки імперіялістичні інтереси Совєтського Союзу та міжнародного комунізму. Шість американських сенаторів, які були членами американської делеґації на підписання атомового договору, оглядали у вівторок Москву і стрінулися з групою совєтських „законодатців" з Верховного Совєта. До цього часу ЗДА стояли на правильному становищі, що американський Конґрес і большевицький Верховний Совєт це не є рівнорядні установи і тому не повинен мати місце „контактний обмін" між ними. Одинаково ці американські сенатори ,як інші делеґати, що прибули до Москви на підписання атомового договору, плянували відлетіти до Вашинґтону в середу 7-го серпня.

Ґаїті оскаржує Домініканську Республіку в допомозі повстанцям

Вашинґтон. — Представник Республіки Ґаїті в Раді Організації Американських Держав Фери Д. Баґіді оскаржує Домініканську Республіку в тому, що це вона допомогла ґаїтським повстанцям підготовити інвазію та зайняти частину ґаїтської території. Ґаїтський представник твердить, що повстанці прибули до Ґаїті з Домініканської Республіки, де вони могли зорганізуватися в силі коло 300 вояків. Цю скаргу Ґаїті має розглядати на надзвичайній сесії Рада Організацій Американських Держав. Представник Ґаїті заявляє, що президент Франсуа Дювальє втішається прихильністю більшости народу, і повстанці будуть легко переможені урядовими військами. Повстанці під командою ґенерала Леона Контаве зайняли вже кілька міст, майже подвоїли свої сили до 500 вояків і їдуть в напрямі на столицю. Вони твердять, що урядові вояки перебігають до них. Уряд твердить інакше. Покищо не було бою між повстанцями і урядовими військами.

Парляментарні вибори в Британії можуть відбутись вже осінню цього року

Лондон. — Англійські газети заговорили про можливість розв'язання парляменту і розписання виборів вже на жовтень цього року, дармащо законний термін минає щойно восені наступного року. Річ у тому, що несподівано значно покращали шанси керівної Консервативної партії, яка програвала в доповняльних парляментарних і громадських виборах та зазнала найбільшого удару від скандалів з ділянки еротики і шпигунства, що сколихнули британську публічну опінію. Однак враження з отих скандальних афер вже минулося, тим паче, що появились вістки, що покликана урядом Мекміллена спеціяльна комісія для прослідження головної афери кол. військового міністра Джона Профумо, у свойому звіті очистить уряд від усякої відповідальности. Одночасно значно поправилась економічна ситуація в Англії, а підписаний в Москві атомовий договір зробив перворядне враження в пацифістичних колах англійського робітництва, духовенства й інтелектуалів. У користь Консервативної партії виходить теж назріваючий фермент в Партії Праці.

Департамент Оборони випустить два сателіти, які виявлятимуть атомові експльозії

Вашинґтон. — Департамент Оборони повідомив, що восени цього року він плянує випустити першу пару сателітів - детекторів, які мали б виявляти таємні атомові вибухи високо в космічних просторах. Пізніше мають випустити 8 таких сателітів, які зможуть виявляти атомові експльозії вже від 10-ох кілотон (10 000 тонн вибухового матеріялу ТНТ) на висоті до 180 000 000 миль від Землі. Проєкт випущення цих сателітів - детекторів був готовий 6 місяців тому і він не є у зв'язку з підписанням договору про припинення атомових вибухів. Ці сателіти будуть випускати парами, щоб вони докладніше могли контролювати космічні простори. Вони кружлятимуть довкола Землі на висоті від 50 000 до 60 000 миль, це значить понад радіяційний пояс Ван Аллена, який є на висоті коло 40 000 миль над Землею. Президент Кеннеді сказав недавно, що є можливість, що ворог міг би випробовувати атомову зброю високо в космічних просторах. Але це є дуже коштовна річ, бо треба б від 12-ох до 18-ох місяців підготовляти такий вибух.

НОВІ ПОЧЕСНІ РАДНИКИ МИТР. КОНСИСТОРІЇ У ЛЬВОВІ

Торонто. — Єпископська канцелярія Торонтської української Католицької Епархії подала до відома, що Митрополит - Ісповідник Йосиф Сліпий, архиєпископ Львівський, найменував двох українських католицьких священиків з Канади — о. Івана Гаврилюка, пароха церкви св. Івана Хрестителя в Монтреалі, й о. Степана Колянківського, душпастиря церкви св. Михаїла в Монтреалі, — почесними радниками Митрополичої Консисторії у Львові.

Алабамська Стейтова Шкільна Рада наказала читати Біблію в публічних школах

Монтґомері, Алабама. — Стейтова Шкільна Рада наказала всім публічним школам щоденно відчитувати уривок св. Письма як частину шкільного матеріялу. Найвищий Суд вирішив був недавно, що читання Біблії або виголошування молитви „Отче Наш" перед початком навчання в публічних школах є незгідне з конституцією. Але Найвищий Суд не заборонив читати св. Письма в рямках шкільних зайнять, як предмет навчання. В окремій резолюції Стейтова Шкільна Рада виступила проти Найвищого Суду за те, що він хоче усунути Бога з публічного життя цієї країни. Губернатор Джордж Воллес, який вніс резолюцію про читання Біблії в школі, заявив, що якби Суд заборонив читати св. Письмо в публічній школі, то він сам пішов би до тієї школи і там сам читав би Біблію. Губернатор Воллес твердить, що читання св. Письма в публічних школах не має нічо спільного з відділенням Церкви від держави. Воллес заявив, що Алабама хоче перед цілим світом заявити, що вона не покине Біблію, хоч Найвищий Суд є проти того, щоб св. Письмо читали перед навчанням в публічних школах.

Закінчено леґалізацію чартеру Канадійської Шевченківської Фундації

Вінніпеґ. — Як подає „Канадійський Фармер" з 5-го серпня ц. р., справа з леґалізацією чартеру Шевченківської Фундації в парляменті закінчена. Спершу Сенат розглянув представлений Президією КУК проєкт чартеру в трьох читаннях і апробував його 4-го липня ц. р. Після того чартер перейшов до Палати Громад і там повторилася та сама парляментарна процедура. Третє читання чартеру Шевченківської Фундації в Палаті Громад відбулося 18-го липня ц. р. і того ж дня процедура леґалізації чартеру Шевченківської Фундації була дефінітивно закінчена. Цими днями підпише чартер ґенерал-губернатор і з тою хвилею він стане законом. Спонзорами чартеру Шевченківської Фундації були сенатор І. Гнатишин в Сенаті і посол Н. І. Мандзюк в Палаті Громад, а свідком в комісіях в обидвох палатах сенатор П. Юзик. На розгляді чартеру в Комісії в Палаті Громад був присутній президент КУК о. д-р В. Кушнір. Головою Комісії Шевченківської Фундації при КУК ввесь час є адвокат Марія Вавриков. Вона також всі заходи для леґалізації чартеру в Сенаті та Палаті Громад.

Українська Пластова Делеґація відвідала університет в Атенах

Маратон, Греція. — Дня 1 серпня 1963 р. відкрилося на полях Маратону, місці славної в історії битви греків проти персів, у Греції, 11-те Скавтське Джемборі, що в ньому беруть також участь українські пластуни, які приїхали на три дні перед початком Джемборі. Час перед Джемборі вони присвятили на відкриття табору і на полагодження наперед запляннованих справ. Одною з таких справ було подарування Українським Пластом комплету Енциклопедії Українознавства університетові в Атенах. У цій справі пресова служба пластового табору у Маратоні видала такий комунікат для грецької преси: „Делеґація, складена із трьох учасників української Пластової Групи на 11-му Світовому Джемборі в Маратоні, очолена д-ром Богданом Кордюком, професором з Мюнхену, була прийнята ректором Університету в Атенах, професором д-ром Хорафасом минулої середи. В імені Українських Пластових Організацій у вільному світі делеґація запрезентувала Університетові в Атенах примірник — у кількох томах — Енциклопедії Українознавства, яку видає Пластове Видавництво „Молоде Життя" в Мюнхені і Ню Йорку." Презентуючи книгу ректорові Хорафасові, професор Кордюк сказав м. і. таке: „Довгі ґенерації українців виховувались і виховуються на старинній грецькій культурі, високі ідеали якої були їм вщіплені назавжди. Тепер, коли група українських пластунів є гістьми грецьких скавтів і грецького народу на грецькій землі, на якій ці ідеали зродилися і віками плекалися, українські пластуни уважали, що надійшла гарна нагода висловити їх задоволення й подяку грецькому народові за дання їм можливости побачити і пізнати край, який так багато дав культурі людства". Ректор Хорафас, приймаючи в імені атенського університету дарунок, подякував делеґації українських пластунів за їх подарунок, а потім говорив з ними про різні справи. Крім пл. сен. проф. Б. Кордюка членами делеґації були пп. сен. М. Світуха і пл. сен. Т. Данилів.

Амбасадор ЗДА відвідав амбасадора СССР у Східньому Берліні

Берлін. Американський амбасадор у Західній Німеччині Джордж МекҐі відвідав в минулий понеділок совєтського амбасадора у Східній Німеччині Пьотра Абрасімова в Східньому Берліні та перевів з ним півторигодинну нараду. Офіційно сказано тільки, що це була „куртуазійна візита". Однак до тієї візити і переведеної під час неї наради прив'язують поважне значення тому, що це була перша така подія від осени 1960 року, ото ж майже за три останні роки. Загально вважають, що ця подорож американського амбасадора стояла у найтіснішому зв'язку з теперішніми нарадами державного секретаря Діна Раска з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Громиком в Москві та стосувалась можливостей злагіднення відносин на німецькому й берлінському відтинках.

В АМЕРИЦІ

● З Білого Дому повідомляють, що пані Кеннеді денно дістає по 300 листів у зв'язку з тим, що вона цього місяця має народити третю дитину. Авторами листів є в більшості діти, які бажають щастя дружині Президента і дитинці, та хотіли б знати, яке ім'я дістане третя дитина Президента. Одна дівчинка післала пані Кеннеді 4-листкову конюшинку, яка має приносити щастя, а 10-річний хлопець впрошувався на кума до Президента. Всі автори листів дістають подяку від Білого Дому. Хлопець-кум дістав відповідь, що на кумів проситься звичайно членів родини, або найближчих знайомих.

● Морське Товариство в Ню Йорку повідомляє, що в перших шістьох місяцях цього року до Ню Йорку прибули 65 нових кораблів, яких старим звичаєм парадно вітали. Найбільше нових кораблів було з Норвеґії — 15; Англія та Данія були на другому місці, бо мали по 7 кораблів. Ці нові кораблі були власністю 15 держав.

● Недалеко Монтевідео в Уруґваї три вагони особового поїзду наїхали на вантажний поїзд, спричинивши смерть 30 осіб і поранення 100 осіб. Представник державної залізниці заявив, що катастрофу спричинили саботажисти, які підклали каміння між рейки і автоматичні гальми та спричинили те, що поїзд вийшов із рейок.

● Президент Кеннеді прийняв резиґнацію амбасадора до Панами Джозефа Фарленда, який був амбасадором від 1960-го року, і який причинився до того, що взаємини між ЗДА і Панамою покращали в останньому часі. Фарленд зрезиґнував, бо не погоджувався з урядовою політикою „Союзу для Поступу".

● Естер Джеймс з Ню Йорку заскаржила була до суду за образу чести конґресмена Адама Клейтона Повелла, мурина з Гарлему, Ню Йорк, та — процесуючись до стейтового Найвищого Суду — виграла позов на 211.500 дол. Однак ця виграна була безвартна, бо не можна було доказати конґресменові ніякого маєтку. Тоді адвокат тієї жінки звернувся через телевізію з закликом до громадянства, щоб воно допомогло. Дійсно, наспіла анонімова інформація, що Клейтон Повелл має конто в такому-то нюйоркському банку — і на те конто накладено арешт.

В найближчу суботу працівники Союзівки дадуть вечір мистецької самодіяльности

Союзівка, Керґонксон. В найближчу суботу, 10-го серпня, в рямках щотижневих культурно-розвагових імпрез на цій оселі УНСоюзу в Кетскильських горах відбудеться оригінальний вечір музики, співу і танку, програму якого виконають вцілості затруднені під час вакаційного сезону працівники, переважно студенти та молоді адепти мистецтва. У програмі візьмуть участь: Леся Васьків з Елизабету, Н. Дж. (спів), Нуся Сташинська з Нюарку (танок), Неля Літепло з Брукліну (спів), Оксана Мацюрак з Бостону (фортепіян), Левко Кальниченко з Дітройту (акордіон) та Люба Цегельська з Рочестеру (фортепіян). Програмою вечора проводитиме письменник-фейлетоніст Іван Керницький (Ікер).

СЛУЖБА БОЖА ДЛЯ ПЛАСТУНІВ У ВАТИКАНІ

В неділю 28 липня частина пластової репрезентації на Світове Скавтське Джемборі відвідала Ватикан і після вислухання Архиєрейської Служби Божої, що її відправив Митрополит-Ісповідник Йосиф Сліпий, пластуни були на окремій авдієнції в Митрополита. На фото: Митрополит Йосиф відправляє Святу Літургію. Поруч (перший з правого боку) — п.л. сен. о. Б. Смик.

У СВІТІ

● У Британії перший понеділок в серпні є одним із шістьох офіційних свят, т. зв. Банкове свято. З уваги на попередню довгу гарну погоду в липні, сподівалися, що на шляхах Британії буде 8 мільйонів авт. Але несподівано впав дощ і перешкодив Крайовим Летунським Перегонам в Ковентрі, кінним перегонам в Епсомі та різним іншим спортовим імпрезам. Готелі й ресторани ремствували на поважні втрати.

● Південно-в'єтнамські власті заявили, що поліція звернула тіло 21-річного буддистського жреця Нгуєн Гуонґа, який в минулу неділю підпалив себе і згорів в місті Фантієт, — його родині, з забороною, щоб його похорон перетворився в протиурядову демонстрацію буддистів. В місті Фантієт, що нараховує 60.000 мешканців, проголошено поліційну годину. В Південному В'єтнамі продовжується ворожнеча між католицьким диктаторським режимом Нґо Дінг Дієма та буддистами, які становлять 70 відсотків 15-мільйонового населення.

● У Портуґалії 5 лідерів опозиції передали листа диктаторському прем'єрові Антоніо де Олівейра Салязарові, що створилась опозиційна Соціяльно-демократична Акція. Один із підписаних на тому повідомленні був адмірал Хозе Мендез Сабесадас, який був тимчасовим головою держави після революції в 1926 році, внаслідку якої прийшов до влади нинішній режим Салязара. Лідери опозиції просили признати їм більшу свободу слова і друку.

● В Колюмбії бандити вбили 64-ох селян та посікли їх на кусні в хатах в горах на захід від столиці Боготи. Тепер селяни збирають каву і мають за неї гроші, тому бандити саме тепер вирішили пограбувати гроші та вбити бідних селян, які бачать гроші тільки під час продажу кави.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25. — Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Сіті і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Фірма антикомунізму

Від часу большевицької революції було вже чимало доказів на те, що замало проголошувати себе ворогом комунізму, треба ще вміти поборювати його доцільними методами. Перевірили це передусім народи Східньої Европи, а між ними в першу чергу українці, що їм ніж у спину завдали Денікін, Врангель і інші російські генерали, які воювали проти большевицького режиму, але своїм власним імперіялізмом та своєю реакційністю мобілізували проти себе нарід — у користь большевиків. Та й наші власні українські деякі повстанські отамани в першому періоді української революції були, вправді, проти комуністів, але були б нанесли їм більшу шкоду, як би відразу були дисципліновано підпорядкувались владі і військовому командуванню молодої української держави. Непримиримим ворогом комуністів був сенатор Джозеф МекКарті, який, проте, багато організацій і людей знеохотив посуджуванням у комунофільстві всіх, хто не погоджувався з його методами боротьби. Антикомуністами є південно-американські багатії, які, проте, заскорузлі у своїх кастових привілеях та користолюбному егоїзмі, не мають зрозуміння для соціяльно - економічних реформ і внаслідку сприяють комуністичній агітації: на цьому й терпить вся програма Союзу для Поступу.

Від жовтня 1955-го року З'єдинені Державі підтримують спершу прем'єра, потім президента Південного В'єтнаму Нґо Дінґ Дієма, як безсумнівного ворога комунізму, що загрожує тій країні з північної частини В'єтнаму, підпорядкованої комуністам за Женевським договором з 21-го липня 1954-го року. Америка заінтересована в збереженні волі у Південному В'єтнамі з уваги на географічне положення тієї країни, що її опанування, так само, як опанування Ляосу, відкрило б шлях комунізмові до всього Півдня Азії. Тому від минулого року, відколи Північний В'єтнам, що користувався активною підтримкою спершу Совєтів, а потім Китаю, почав масово перекидати до Південного В'єтнаму вишколених, військово зорганізованих і добре узброєних партизанів, Америка посилила свою військову допомогу — зброєю, літаками, пілотами й інструкторами, що беруть участь в бойових діях. Але поборювання там комунізму йде тому так пиняво, що Нґо Дінґ Дієм не має симпатій в народі, спираючись насправді на диктаторський невеличкий гурт членів найближчої родини та приятелів, без зрозуміння для демократичних свобід та для соціяльно - економічних реформ. В останніх тижнях та олігархія, що складається з католиків, розпалила ще й гострий релігійний спір з буддистами, дармащо буддисти становлять там кругло 70% населення, а католики коло 10%, — решта мусульмани й члени інших визнань. Очевидно, що не може відзначатися високою бойовою моралю дух тієї в'єтнамської армії, де більшість становлять буддисти, коли водночас режим в тій країні переслідує буддистів. Єдину користь із такої політики уряду мають — комуністи.

Комунізму не можна перебороти ані агітацією, ані навіть зброєю, коли водночас не доказується народові вищість системи вільного світу — його свободою, його вільною економікою, його справедливим ставленням до всіх людей праці, нагороджуваних так, щоб вони, бороняни свободу, боронили й високий стандарт свого життя. Найпалкіші гасла проти комунізму безвартісні, коли не підтримується їх ділами, які свідчили б у користь вільного світу. Треба, щоб у вільному світі більше дбали за те, щоб не створювати підложжя під комунізм, не штовхати людей в його обійми.

„На благо" чи „брудний обман"

Після устійнення і підписання договору про частинне припинення атомових детонацій Москва почала приписувати собі всю заслугу і славу за реалізацію цього „історичного акту", промовчуючи при цьому будь-яку ролю ЗДА чи Великої Британії в цій справі. Совєтська преса почала друкувати під бундючним заголовком „На благо людства" — день-при-дневі адресовані на ім'я Нікіти Хрущова листи й телеграми голів різних держав і міжнародніх діячів з висловами признання для миролюбної, мовляв, політики цього совєтського диктатора.

Проте, не довго довелося Хрущову і його Громикам заколисувати себе у власному „кадилі". Із дошкульним розкриттям справжньої суті московської „миролюбности", виявленої в несподівано підписаному договорі із ЗДА та Британією, виступив комуністичний Китай, визначаючи цей договір про частинне припинення атомових детонацій, як „брудний обман", і обвинувачуючи Москву та Хрущова в зраді принципів Маркса і Леніна, в капітуляції перед „американськими імперіялістами" і в організуванні разом з ними „антикитайської коаліції". Проти веденої Хрущовим політики „мирної коекзистенції" з ворогами міжнародного комунізму і, зокрема, проти підписання з ними договору про частинне атомове роззброєння почали виступати також окремі фракції різних комуністичних партій світу, в тому числі не тільки азійських, але й південно - американських та европейських. Перелицитовуючи Москву в революційній „принциповості", комунокитайський уряд виступив із власним, куди ширшим від московського, пляном повного атомового роззброєння — заборони атомової зброї взагалі, знищення всіх її запасів і припинення дальшої продукції будь-яких родів атомової зброї.

Щоб випередити Пейпінґ у розповсюдженні цієї нової комунокитайської заяви, дадованої днем 3о липня цього року, Москва була примушена надрукувати повний текст цієї заяви в совєтських газетах, попереджуючи, правда, цю декларацію Пейпінґу розлогою — на 5 000 слів — своєю відповіддю, щоб показати, мовляв, совєтським людям, „в яку пропасть скотилися керівники китайської компартії"

Визначаючи комунокитайську заяву, як „безпрецедентний, глибоко жалюгідний акт", Хрущов і його партійне керівництво вилляли на голови „братньої" китайської компартії цілі відра помий. Дісталося китайцям за те, що вони, мовляв, порушують принципи ленінської доктрини і діють на шкоду миру й побудови соціялізму в різних країнах світу, за те, що своїм опором проти атомового роззброєння допомагають „імперіялістичним агресорам і паліям війни", і за те, що нехтують життєвими інтересами свого власного й інших народів і т. д.

Судячи з дотеперішнього поглиблення „розбіжностей" між обома „братніми" компартіями, Пейпінґ не загається із може ще дошкульнішою відповіддю на московські обвинувачення. Проте, навіть це нове загострення в ідеологічно - тактичному конфлікті між Москвою і Пейпінґом ще не визначає, як і попередні спалахи сварок, остаточного розриву між цими двома комуністичними потугами. Одні і другі раз-у-раз підкреслюють у своїх енунціяціях конечність збереження єдности комуністичного руху під якою вони розуміють спільну ідеологію і спільну мету. Що обидві ці сили рішені маршувати до однієї цілі і бити разом по одному ворогові, може виявитися вже в недалекому майбутньому ще тільки розкриється, що поступливість Хрущова у відношенні до вільного світу була справді таки великим і брудним обманом.

Мирослав Прокоп

АТОМОВИЙ ДОГОВІР МІЖ ЗАХОДОМ І СССР

(Причини, наслідки, перспективи)

(II)

У попередній статті з'ясовано важливіші причини договору між Америкою, Британією і СССР про заборону атомових проб в атмосфері, понад нею і під водою. В цій статті я хочу розглянути можливі результати цього акту, що його зладили в Москві 25-го липня цього року. При тому йде також про його наслідки і для української визвольної справи.

Відвернення безпосередньої загрози атомових вибухів і війни

Насамперед якщо йде про технічний, але все таки великого значення, результат атомового договору, то це — звільнення людства від отруйних опадів з ядрових вибухів. Фахівці кажуть, що насичення атмосфери атомовими опадами створює велику небезпеку для мільйонів народжених в майбутньому дітей.

Водночас частинна заборона атомових вибухів відкриває нові перспективи для повного усунення цього страшного винаходу з арсеналу воєнних засобів. Досягнення такого ідеалу було б великим тріюмфом усього людства, бо ж ніяка здороводумаюча людина не може прагнути атомової війни.

Правда, цей ідеал довол далекий. Його можна буде досягти тільки тоді, коли буде знищена вся атомова зброя і всі заводи, що її продукують, і коли уряди всіх держав погодяться на міжнародну контролю. Досягнене в Москві домовлення таких ґарантій зовсім не дає. Воно тимчасово тільки ліквідує небезпеку атомових вибухів та загрозу війни, але ніяк їх не виключає.

Корисним треба вважати домовлення в Москві також тому, що воно може загальмувати існуючу тенденцію поширення атомової зброї по цілому світі. Відомо, що вже сьогодні Франція має таку зброю, що її незабаром матиме Китай, що вона торує собі дорогу також на Близький Схід, у Скандинавію і в Німеччину.

Слабі сторони договору

Однак, побіч цих користей, атомове порозуміння між Москвою і Заходом криє в собі також численні небезпеки.

Насамперед — небезпеки технічного характеру. Про них говорять, зокрема, американські фахові кола. Мілітарний співробітник журналу „Рідерс Дайджест", Френсіс Вівієн Дрейк, каже, що тоді, як ЗДА сконцентрували свої головні технологічні засоби на підготову експедиції на Місяць, в СССР поспішно працюють над тим, щоб використати для воєнних цілей ближчі до Землі простори. Вже сьогодні совєтські космонавти літають в значно більших кораблях, аніж американські, і возять із собою важчі тягарі. Завтра, каже він, совєтські космічні кораблі, озброєні водневими бомбами, вийдуть на орбіту і пануватимуть над усією земною кулею. Керовані людиною або раціовими променями, вони можуть скинути матеріяли страшної вибухової сили, внаслідок чого будуть знищені величезні простори Землі.

Дрейк пише також, що совєтські 100-мегатонові бомби багато сильніші від тих, що їх має Америка. В таких умовах Москві легко було згодитись на атомове перемир'я.

Друга технічна небезпека це можливість обману противника. Військовий коментатор „Ню Йорк Таймсу", Генсон Болдвин, пише, що атомових вибухів не можна з абсолютною певністю відкрити з поміччю технічних апаратів. В демократичних країнах такі вибухи ніколи не можуть бути таємницею, але диктаторським системам їх затаїти порівняно легше.

Таким чином ми входимо у сферу небезпек, пов'язаних з московським атомовим договором. Першу таку небезпеку творить сама засекреченість совєтської системи. Правда, в липневій промові, напередодні переговорів у Москві, Хрущов пропонував допустити на вузлові пункти західніх держав і Совєтського Союзу сторонніх фахівців, що контролювали б, чи не провадиться масового пересування військ або військового знаряддя. Але від такої пропозиції до фактичного дозволу чужинцям вільно порушуватися по совєтській території — дуже далеко, зокрема тепер, коли по всьому СССР перекочується розбурхана Кремлем хвиля шпигуноманії. Звичайно, з огляду на згадані внутрішні й зовнішні труднощі, а також на те, що теперішнє домовлення вигідне для Москви, вона його дотримуватиме. Але доти, поки в Совєтському Союзі існуватиме „закрите суспільство", в протиставленні до народів, що живуть в демократичних країнах, і доти, поки керівники совєтської імперії змагатимуть до поневолювання інших народів, всяке договорення з ними може мати тільки релятивну вартість.

Але є й друга політична небезпека, що в'яжеться з московським атомовим договором. Це — питання пропонованого Хрущовим пакту неагресії між державами НАТО і Варшавського бльоку. Звичайно, складність не в самому договорі, яким сторони зобов'язувалися б не вживати зброї у полагоджуванні спірних питань. До цього зобов'язані ті держави вже з титулу свого членства в Об'єднаних Націях. Суть справи — в політичних імплікаціях такого пакту.

Чи поневолені народи мають платити своєю волею за порозуміння Заходу з СССР?

Це, по суті, центральне питання, і то не тільки з огляду на долю безпосередньо заінтересованих народів совєтської імперії, але в не меншій мірі також з огляду на майбутнє західнього світу. Точніше це питання звучить так: чи в результаті оправданого, зрештою, прагнення керівників політики Заходу зберегти мир і не допустити до атомового знищення вони готові, за ціну договору з Москвою, ревідувати своє дотеперішнє становище до підбоїв Москви, офіційно їх легалізувати і тим самим відмовитися від моральної й політичної підтримки аспірацій тих народів до незалежности? Чи таку ціну Америка заплатить?

Подивімся насамперед на те, що безперечно промовляє за домовленням Заходу з Москвою; і то незалежно від того, який це матиме вплив на долю поневолених народів.

Сюди належить передусім згадане вже прагнення зліквідувати стан політичної боротьби, чи холодної війни, що почався зразу по другій світовій війні між колишніми союзниками. Це бажання було провідною ідеєю американської закордонної політики і за урядування Айзенгавера і є нею сьогодні. Особливо вимовною в цьому відношенні є промова президента Кеннеді з 10-го червня цього року, в якій він таки виразно пропонував Росії, власне Росії, шукати спільно шляхів порозуміння.

Побіч цього, сказати б, клясичного мотиву американської, очевидно й англійської, а також французької, закордонної політики, діють ще й інші, модерніші рушії. Це передусім розрахунок на ступневу внутрішню еволюцію совєтської системи і надії на поглиблення російсько - китайського конфлікту. Еволюція в СССР мала б привести до того, що з ним можна було б співіснувати легше, як за останні десятиріччя, а російсько - китайський спір мав би навіть привести Росію в союзники Заходу. Що, в обличчі таких великих плянів, може значити доля кількох чи кільканадцятьох народів в совєтській імперії?

Але, з другого боку, діють і інші елементи, які кидають тінь на таку сподівану ідилію у дальших американсько-російських взаєминах.

Насамперед, доти, поки в Совєтському Союзі панує система тоталітарної диктатури, вона мусітиме всилу властивого їй характеру вести агресивну політику супроти стороннього світу. Останній наступ на ідеологічному фронті в СССР свідчить про те, якими небезпечними Совєтський Союз уважає для себе ідеї демократії і свободи, що в останніх роках продерлися були крізь щілини в залізній заслоні.

Це ставить також межі для можливої еволюції в СССР, хоч немає сумніву, що там далі йтимуть зміни, подібні до тих, які відбувались після смерти Сталіна. Але до демократії там таки справді дуже далеко. Я якщо так, то Москва, не зважаючи на всякі домовлення, далі вестиме політику наступу в різних районах світу, зокрема в Латинській Америці, Африці, на Близькому Сході, і це, в свою чергу, насторожуватиме Захід.

Китайсько - російський конфлікт і агресивність Китаю в Азії можуть справді піднести ціну Росії в очах Заходу. Навіть де Голь говорить про Европу до Уралу, яка мусітиме боронитися проти жовтої небезпеки. Але, з другого боку, вже тепер чути голоси на Заході, які вказують на те, що треба шукати балянсу між двома комуністичними великодержавами і не підтримувати жадної з них.

Нарешті, якщо мало б іти про знехтування інтересів поневолених Москвою народів, то становище тих, що хотіли б таку політику проводити, було б ускладнене ще з двох причин: з огляду на реакцію на самому Заході, зокрема в Америці, де досі не вивітрів неприємний комплекс таємної американсько - совєтської дипломатії з часів другої світової війни, і де поняття свободи не втратило ще зовсім свою вартість, і — що важливіше — з огляду на те, що ті, чиєю долею сторонні сили хотіли б торгувати, мають аспірації стати незалежними і — борються. Навіть якщо цього не добачав би дехто у Вашингтоні, це добре бачать і знають у Москві. До таких народів належать також українці.

Тому у висновках треба сказати наступне:

1) Повна заборона атомової зброї і знищення існуючих її запасів — в інтересі всіх народів світу. Це треба сказати, зокрема, про Україну, яка в атомовій війні стала б одною з найбільш загрожених країн.

2) Домовлення в Москві про частинну заборону атомових вибухів можна розглядати як тільки малий крок в напрямі контролі цієї страшної зброї. Економічні й політичні труднощі Москви і конфлікт з Китаєм, безперечно, впливають на зближення СССР і Заходу. Але на перешкоді до повного замирення та усунення небезпеки атомової війни стоїть в першу чергу характер комуністичної влади та її імперіялістичні амбіції.

3) Забезпечитися проти того, щоб стати об'єктом гри між великодержавами, зокрема проти того, щоб їхньою ціною не був куплений „мир" Заходу з Москвою, поневолені народи можуть тільки тоді, коли вони самі будуть чинником сили і змусять інших з ними рахуватися. Це стосується чи не в найбільшій мірі до українського народу, на який і в Москві і на Заході дивляться здебільша як на інтеґральну частину не тільки совєтської імперії, але й самої Росії.

КОНҐРЕС ЕСПЕРАНТИСТІВ У СОФІЇ

У столиці Болгарії, Софії, в перших днях серпня цього року відбувся світовий конґрес есперантистів, в якому брали участь делеґати з багатьох держав світу, байдуже, до якої політично - ідеологічної орієнтації вони не належали б. Протягом останніх п'ятдесятьох років симпатики штучної світової мови, есперанто, влаштовують щорічно „конґреси, на яких обмірковують свої здобутки, також укладають пляни на майбутнє: якими способами найбільш успішно поширювати цю „універсальну мову". Організаторам щорічних з'їздів є їхня центральна установа — Універсальна Асоціяція Есперантистів.

Уперше за довгі роки конґрес есперантистів радив у столиці сателітної країни, що для делеґатів з країн не-комуністичного світу створювало чимало ускладнень технічного, а іноді й політичного характеру. І з цих причин цьогорічний конґрес викликав у рядах есперантистів — як подають звітодавці з їхнього середовища — чимало „небуденних емоцій".

Слід зазначити, що за тиждень перед конґресом у малому й прегарному містечку в північній Болгарії, у Враца, відбулась річна конвенція юних есперантистів, об'єднаних у Світовій Організації Юних Есперантистів. Як подають західні звітодавці, в програмі юних есперантистів були також точки чисто політичного забарвлення. Деякий досвід з першої конвенції послужив її учасникам з-поміж рядів старих есперантистів з країни волі і свободи думки.

Характеристичним явищем є те, що з сателітних країв Европи червона Болгарія ставиться найбільш прихильно до світового есперантського руху, там є найбільше ентузіястів есперанта поміж усіми країнами серпа і молота. Що більше, в Болгарії появляються друком есперантські журнали й видання, там діє добре зорганізована Асоціяція Есперантистів, яка між іншим — на стисло професійній базі — провадить постійні курси тої мови в ряді болгарських шкіл нижчого й середнього типу. На другому й третьому місці офіційних і активних ентузіястів есперанта стоять Юґославія і Польща.

В СССР есперантський рух не має державно - партійного „благословення", внаслідок чого там зовсім немає організованої роботи на цьому полі, але в рядах совєтської інтеліґенції існує поважне число прихильників цього руху. На думку деяких західніх обсерваторів, такі есперантські симпатії в освічених колах населення Совєтського Союзу мають виразну й вимовну тенденцію: хоч би таким суто аполітичним шляхом відкрити для себе віконце на далекий і таємний Захід, запечатаний для всіх рабів совєтського устрою сімома печатками.

Кожнорічні наради есперантистів відбуваються виключно в мові есперанто. Вона має за собою 75 років існування, свою граматичною й словниковою конструкцією вона доволі легка для вивчення. Прихильники есперанта вважають, що ця мова могла б виконати добру роботу для духового і культурного об'єднання світу, для комунікації ідей і зближення народів світу, якби вдалося поширити її хоч би в культурно заавансовані прошарки світу.

Вороги есперанта, як кажуть деякі авторитети, знаходяться по стороні двох найбільш „агресивних" мов світу: англійської та російської. З цього ясний висновок: чому на терені СССР есперантський мовний рух такий кволий, чому червоні можновладці, скрізь і завжди такі поквапні в здобуванні шляхів для своєї ідеологічної, політичної, господарської експансії, так твердо й завзято противляться поширенню есперанта. За своєю старою засадою: „Москва — всьому світу голова".

Цьогорічний конґрес юних есперантистів — це був восьмий з черги такий експеримент. У ньому брали участь юнаки й юначки з різних країн світу, які добре знають цю мову. Для новаків - аматорів там місця не було. Яких сто осіб з-поміж юних есперантистів під час конґресу жили під одним дахом, вивчаючи до перфекції цю мову, студіюючи відповідну літературу, а також набираючи досвіду, щоб у свій час стати „апостолами" цього руху в своїх країнах.

Есперантський рух має чимало послідовників в Азії, зокрема в Японії, де в 1965-му році відбудеться один з чергових їхніх конґресів. Організатори цьогорічного конґресу Юних Есперантистів Світу дістали від одної великої італійської фірми перекладачів пропозицію: послужити під час конґресу у Враца (Болгарія) своїм фаховим персоналом. Цю пропозицію в дуже культурній формі відкинено. Причина такого афронту в сторону італійської фірми перекладачів світових мов: есперантисти з принципових причин „не визнають" жадних перекладачів, бо для них існує лише одна спільна й світова мова — есперантська.

С. Т-ко

Олекса Грищенко

МОЇ ЗУСТРІЧІ Й РОЗМОВИ
З ФРАНЦУЗЬКИМИ МИСТЦЯМИ

(XVIII)

П'ЄР БОННАР (1868-1947)

П'єра Боннара бачив я всього один раз. Під час розшуків галерії для виставки царгородського циклу (це було в квітні 1929 р.) зайшов я до Бернгейма на розі вулиці Матіньйон і Фобур Сен Оноре. На другому поверсі в порожній залі якийсь худий пан, років із п'ятдесят, балакав з наймолодшим Бернгеймом. Хлопчак, бездоганно одягнутий, парижанин з голочки, мовив у повітря: „Месьє Боннар..." Ось який цей Боннар! Худий, як жердка, довгасте аскетичне обличчя з борідкою, в скромному одязі. Якби на нього накинути рясу, подумав я, — з нього вийшов би наш дяк.

До речі, один спомин. У цій залі багато років тому говорив мені в присутності хлопчакового батька Бернгейма (його Боннар зобразив великим портретом) Поль Ґійом: „Бачите, Грищенко, цей твір? (він показав рукою на подвір'я внизу), — за три-чотири місяці тут буде велика ґалерія". І додав саркастично: „Це не так, як там, в Росії..." Справді, до першої світової війни ні в Москві, ні в Петербурзі не було ні одної мистецької ґалерії.

Скільки таких ґалерій створилося в Парижі на місці дворів і двориків: Шарпантьє, Дрює, Леонс Розенберґ і інші!

Зараз після останньої війни ми з дружиною отримали запрошення на виставку Боннара, яку влаштовував молодий Бернгейм, — тепер він був уже Анрі Добервіль, — у своєму „отель партікульє" в Пассі. Будинок з ґалерією на Сен Оноре під час війни був зданий і тепер переробльовався. Був теплий запашний травень. Через гарний садок з квітами зайшли ми в простору, ясну вітальню і довгим коридором потрапили в центральну залю-їдальню. На всю стіну висів тут образ Боннара: на передньому пляні вся його родина, фіолетне море, темні хвилясті гори Естерелю (образ був намальований в Канне біля Канн), на руках у когось цуцик. Знак боннарівської інтимности, бо славетний кольорист походив з гурту „Набі" — відомої трійці: Вюар, Боннар, Русель. („Набі" — жидівське слово, значить „ентузіяст").

На інших картинах великі інтер'єри, оригінально освітлені нічною лямпою, будуари, „ню" молодих, ніжних, непорочно-цнотливих жінок у ваннах з прозорою водою, навстоячки або лежачки в позі спочинку. Все так просто зроблене, все так тонко відчуте, скрізь композиція така зрівноважена!

Інтер'єри часто оригінального формату. „Боннар, — казав мені його маршан, — брав величезний рульон полотна і різав ножицями такий формат, як йому бажалось". Ніякої думки про формати рам, — що за нудьга-морока! — про продаж, клієнтів. Мабуть, тут відбилася початкова кар'єра Боннара, коли то він під впливом японців робив стилізовані афіші.

В коридорі зустрів нас чемний секретар. „Бачите, — сказав він, — під час війни цей коридор був вужчий. Він мав подвійні стіни. Напередодні входу наці у Париж ми туди все поховали: Майолів, Ренуарів, Сезанів. Працювали до півночі. В цьому будинку місяцями проживали німці, сюди вони ходили, переходили цей кулюар, і ніхто не подумав про нашу схованку...

Ще одна заля: оригінальні квадратові натюр-морти ясного помаранчево-білого кольориту з овочами і квітами. Перша увага майстра: інтимність, оригінальне гаряче освітлення, дбайливе виконання образу короткими мазками пензля. Нам незвичайно вподобався невеликий морський красвид, десь із Канне. „Це як твоя маріна, — говорила дружина, — твій Морозов бачив далеко". Справді, московський колекціонер замовив у каннського метра величезне полотно „Літній пейзаж" ще до першої світової війни (1910-11 рр.).

В останні роки свого життя Боннар рідко коли з'являвся на горизонті Парижу. А коли з'являвся, не забував свого приятеля, гостив Рене Жана, мистецького критика газети „Ле Монд", гарним обідом.

П'єр Боннар був непосидющий. Завжди шукав нових небосхилів, нових вражень, нових відношень фарби і форми. Жив і працював у різних місцях багатющої на красвиди й маріни Франції. Професор мистецтва в університеті в Севільї мені говорив: „У нас в Еспанії пейзажу немає, є він у Франції". Перед тим, як Боннар осів на стало в Канне (1926 р.), він об'їхав великий світ, побував у Бельгії, Голляндії, двічі в Італії, в Ню-Йорку.

Боннар тричі міняв свою палітру. Спочатку його кольорит був ясний. „Паризький" період був темний, чорно-брунатний, зелено-згашений. Вкінці знову світлий, насичений пишною фарбою. В останніх своїх працях він зовсім не звертав уваги на сюжет — його цікавили одні фарби, вальори і добре опрацьована фактура. Малював на картонках, як і старший його побратим Вюар, аж вкінці перейшов на полотно. Мушу згадати, що картон — найгірший у світі малярський матеріял. Крім того, що він видувається, спеціяльно французький картон має в собі порошинки вугля, який вилазить на поверхню образу чорно-жовтими цятками.

Ім'я Боннара нагадує мені одну мистецьку справу. — „Ви здивуєтесь, признавався він одному із своїх маршанів, родичеві Бернгеймів, — як я вам скажу, що я знайшов ще одну фарбу!" — „Яку"? — спитав маршан. — „Білу". — А чимало часу раніше інший мистець-маршан Панро (при вулиці Ансьєн Комеді Франсез) глузував собі з мене перед моєю „Устрицею", середина якої блищала чистим білилом: „А, — Ідко, говорив він, — це так ви кладете білу фарбу!" Відомо, що в старі часи, навіть за часів Делякруа, було поганим тоном уживати чистої білої фарби. Все, що було в природі, перетворювали в сивий або бежовий тон.

Це в Пера ле Шато критик Рене Жан обдарував мене новиною: „Мабуть, ви не знаєте, — говорив, — що ваше „Морське дно" було якнайкраще приміщене в Осінньому Салоні (1943 р.). Я був свідком, як при мені Едуард Георґ вішав ваш образ у залі Боннара, якраз навпроти одного з своїх образів!" „Морське дно" було закуплене Страсбурзьким музеєм.

Розваговий концерт у Форт Вілліям, Онт.

Старанням Молоді Українського Національного Об'єднання (МУНО) відбувся тут 27-го червня в залі УНО веселий концерт, в програму якого входили: вокальні соля, інструментальна музика й народні танки. Концерт відкрила пані Оля Савчук, яка проголошувала програму та акомпаніювала на піяні до вокальних і деяких музичних точок.

Мистецьку частину програми започаткував дівочий танковий ансамбль під проводом п. Ф. Кузенка, виконавши вміло гуртовий „Козачок". — Далі чергувалися: скрипкове сольо Гафії Турчин-Колосімо, яка виконала майстерно дві композиції: „Гюмореск" і „Чабан". — Два вокальні соля, „Фидел енд Ай" та „Хилилися густі лози", що їх проспівала милим меццо-сопраном Таня Петранюк. — Танок „Гуцулка", — виконала по-мистецьки Галя Лиса. — Акордіонове сольо, Вальс і Коломийку — відограв бравурно Василь Стодольний. Танок - дует (власного укладу) — виконали захоплююче Ганя і Євген Лисі. — Піяновий дует, марш — відограли з чуттям сестри Ганя і Орися Лисі. — Першу частину програми завершив дівочий ансамбль танком „Гонивітер". — Всі точки програми авдиторія нагородила заслуженими оплесками.

Ганя й Євген Лисі

У другій частині програми Галя Лиса висвітлила понад двісті кольорових образків (слайдс) з подорожі до СССР, що її відбула минулого року вліті з групою американських студентів. Ту подорож спонзорувало „Лесл Фелловшип", в Ен Арбер, Миш., — товариство культурної виміни студентами з СССР, а провідником групи був д-р Гант, проф. Гемилтон' коледж, з дружиною. В своїй двомісячній турі група відвідала — Берлін і Нюрнберг, Прагу, Варшаву і Краків і Роттердам. Група задержалась коротко в Києві (Україна), а в Криму відвідала Ялту і Севастопіль, Ленінград і Москву, а в Узбекістані — Ташкент і Самарканд.

Галя Лиса, дочка п-ства Михайла і Саверки Лисих, загально відомих громадян Порт Артуру, минулого року покінчила успішно чотирирічні студії в Віргем Янг університеті в Прово, Ютаг, ЗДА, здобувши титул бакалавра з російської мови. Тому її, як одиноку талановиту українку поміж студентами інших національностей включно до туристичної групи амер. студентів. З того вона скористала багато, бо мала нагоду відвідати Україну та її столичне місто Київ. В Києві вона поробила світлини зі всіх історичних пам'яток — церков та монастирів, що чудом збереглись. Оглянути чудові старинні малюнки в св. Софії та поробити світлини, не могла, бо собор мав бути в ремонті. Інші церкви теж зачинені, а в деяких містяться музеї. Ані одна з численних церков і монастирів не відкрита для недільних відправ. — Ганя не чула теж на вулицях столиці звуку рідної мови, тільки російську. Лише на головному залізничому двірці почула, як малі діти селян-колгоспників, говорили до батьків чистою українською мовою.

Згадуючи про зустріч зі студентами київського університету, Галя каже, що після формального привітання і вручення квітів американським гостям їх провідник не дозволив говорити зі студентами, ані відвідати та оглянути будинку університету, чи побачитися з професорами. Зате в Празі, Варшаві, чи інших містах СССР такої заборони не було. В Києві Галя мала нагоду побачитись і привітатись зі своєю тіткою, родичкою батька, яка приїхала до столиці з сином, з далекого села на телефонічне повідомлення.

У Криму, недалеко Ялти, над Чорним морем, американців зустрінув неприємний випадок. Загостивши до Інтернаціонального молодечого табору „Спутнік", американці завели розмову з таборуючими там студентами із різних місцевостей Европи. Познайомившись із ними ближче, амер. студенти вручили їм брошури, в яких були подані факти про ЗДА. Але за рухами американців слідило бачне око „сторожів публічної безпеки". Вони негайно перевели ревізію багажу американців, закидуючи їм ворожу пропаганду проти СССР. — Щойно по скликанні спеціяльних нарад та провірці змісту брошур, що забрало п'ять годин часу, справу вияснено і студентів звільнено від обвинувачення, даючи їм писемне вибачення.

Висвітлюючи образки з подорожі, панна Галя вказала на труднощі при фотографуванні, бо там не все дозволено фотографувати. Та їй удалось скопити дещо й заборонене. Є це українські села, яких вигляд убогий, перечить комуністичній пропаганді про „щасливе й веселе та безжурне життя" українського села. Нині немає і сліду з того колишнього села з біленькими хатками та вишневими садками, що його так чудово змальовує Тарас Шевченко. — Як видно зі світлин — не краще живуть люди й по містах. Ще й сьогодні, по стільки роках комуністичного панування, біля крамниць вистоюють довжезні черги за хлібом, чи іншими, першої потреби речами, що іноді й за гроші купити важко. — Навіть житлова проблема в СССР донині нерозв'язана; брак житлових мешкань відчувається дошкульно в кожному більшому місті. — Та всі ті недоліки в СССР є звичайним явищем.

Вертаючи ще раз до університетських студій панни Галі Лисої в Америці, треба згадати, що вона, як талановита танцюристка, створила танкову групу із студентів і студенток університету різних національностей в Прово, Ютаг, вишколила їх належно та подбала про національні строї для них. — Перший успішний концертовий виступ тієї групи, „Синтетік Українці", як влучно її назвав репортер англомовного часопису „Дезерт Нюз", відбувся в університетській залі в Прово, Ютаг, у третю річницю „Різдвяного Фестивалю", 5 і 6 грудня, 1962 р. У Фестивалі взяло участь 13 груп, які репрезентували танки: португальський, еспанський, мексиканський, український, баварський, англійський, австралійський, шотляндський, російський, польський, ізраїльський, мадярський та словацький. — Українські танки під керівництвом Галі Лисої, здобули найкращу оцінку, згідно з репортажем англійського місцевого часопису „Дейлі Геральд".

В 1963 р., в квітні, та сама інтернаціональна група студентів виступала з успішними концертами в кількох інших стейтах, де й „Синтетік Українці" зарепрезентували себе гідно перед американцями, представляючи красу українського танкового мистецтва, завдяки талановитости Галі та її брата Євгена, що в 1962 р. ступив на перший рік університетських студій.

Вкінці треба згадати й про батьків Галі та Євгена — Михайла і Саверину Лисих, свідомих і патріотичних громадян Порт Артуру. Маючи семеро дітей, вони докладають усіх зусиль і старань, щоб дати їм належне виховання й освіту. Їхні старші діти набули рідне знання в українській школі, також відвідували Вищі Освітні Курси у Вінніпегу, Едмонтоні на Союзівці, Ню Йорк. Молодші діти теж ходять до Рідної Школи, щоб вилрости на свідомих українців і добрих горожан Канади. — Всі вони є членами великої союзової родини, включно з батьками. Поза участю в громадсько - суспільному та національному житті, п. Михайло Лисий впродовж років очолює 441-й Відділ Українського Народного Союзу в „Лейкгед", як його голова. За його урядування Відділ збільшив число своїх членів.

О. Ц.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

Храмове свято в Алентавні, Па.

26 травня парафія св. Миколаївської УАПЦеркви в Алентавні, відзначила Храмовий День св. Миколая Архиєпископа Мирлікійського Чудотворця. Свято попереджено Полієлейною Всенічною. В храмовий день — до святого престолу став митрофорний протоєрей — настоятель храму о. Константин Даниленко-Даниленський. Співав зібраний церковний хор аж із трьох парафій: Алентавну, Нортгемптону, Бриджпорту — до трьох десятків хористів під вправною рукою дириґента Миколи Димидовича Чорнобаба, який чудово відчитав „Апостола". В ході Божественних Богослужень: Літурґії, Великої Громадської Панахиди й Молебня до Святителя Миколая, о. Константин, виголосив слово на євангельський текст: „Про слово, що визначає Бога". Так само Велику Панахиду з мисонкою за Найбільшого Сина України і про трагічний голод в Україні, настоятель, попередив патріотичною проповіддю на тему: „Шлях будівника Української Народньої Республіки: воїна, мученика і лицаря Симона Петлюри та 30-ліття голодного мору".

На жалібній Панахиді за замученого провідника Нації — Лицаря Землі Української — Симона, замучених митрополитів, духовенство і семи мільйонів найкращого цвіту нації, молилися люди з палаючими свічами в руках. На спільну молитву прибули люди далеких околиць. Церковні піснопіння відбувалися за партитурою київського напіву. Всі піснопіння були на високому мистецькому рівні.

Після вдячного молебню до Святителя Миколая та „многоліття" настоятель о. Константин запросив увесь побожний народ на спільну українську традиційну трапезу в парафіяльній залі. Вся заля проспівала Отче Наш і о. настоятель поблагословив трапезу. „Хвилиною мовчанки" — вшановано провідника Нації й Держави Симона Петлюру, замучених митрополитів, архипастирів, пастирів і сім мільйонів — голодом заморених, що імена їх знає Господь... На бажання гостей обов'язки тостмайстра — виконував о. Константин. Всі гості, що сиділи за почесним столом, склали свої щирі привітання й зложили свої дари для прикраси Божого храму: родина Анна й Віталій Василевські $10, дириґент — Чорнобаб $10, інж. Г. Т. Василевський $10, інженер С. А. Чалищев — з м. Вейну — поштою $5., та при цій нагоді пані-матка Марина прикрасила груди парафіян медальйоном — Церква-Пам'ятник в Бавнд Бруку й зібрала на ту ціль $20. Словесні привітання були доповнені писемними. Всі гості, що виступали на спільній трапезі й брали участь в мистецькій програмі, були нагороджені рясними оплесками, та найбільше вітшалися — солісткою Анною Івановною Василевською і дириґентом М. Д. Чорнобабом.

Кость Слобідський

Бетлегем в поклоні Героям

Поклін нашим героям віддала сього року бетлегемська громада 1-го червня, вшановуючи Академією наших Героїв. Праця кількох людей не пішла намарно. Того ж дня перед концертом відправлено Панахиду за наших героїв. По Панахиді громадянство зібралося у великій залі школи Вашингтон на Святочну Академію, яку відкрив молитвою наш отець парох Володимир Кармазин. Головним промовцем був представник Головної Управи ООЧСУ Богдан Казанівський, який говорив про заслуги Евгена Коновальця, Симона Петлюру, Романа Шухевича, Степана Бандеру та нашу героїчну Повстанську Армію.

Реферат англійською мовою виголосив, всім відомий в нас тут народжений п. Василь Рибак, окружний прокуратор, великий прихильник кождої української імпрези. Варта тут відмітити двох других його братів, — Петра Рибака, що в останніх виборах вийшов радним до міської управи в Бетлегемі, і третій — Михайло Рибак, гарний баритон, що бере участь майже в кождій українській імпрезі, як соліст, і співає в церковнім хорі.

Мистецькою частиною провадив наш дириґент Гнат Балазюк. Мужеський хор під його проводом, в супроводі фортепіяну п-ни Лесі Вербовської, виконав 4 пісні.

На тлі хору Ольга Цегельська віддеклямувала витяг з гимну українських націоналістів, за що публіка нагородила її рясними оплесками, а Петро Гентош відспівав сольо „Гетьмани", в супроводі фортепіяну панни Вербовської. Молоденька юначка Ольга Остинець, що належить до третьої нашої генерації, гарно відспівала „Реве та стогне Дніпр широкий". Мішаний хор започаткував свій виступ піснею „Єднайтесь, діти України", „Владико неба і землі", сольо П. Гентоша і Ольги Цегельської, при фортепіяні панна Оксана Гарас.

На тлі хору в супроводі фортепіяну панни Оксани Гарас відспівала дві пісні Леся Вербовська. В неї гарний сопран, вона може добитися успіхів. Молоденька Оксана Гарас виконала вміло фортепіянове сольо Думка, — Прісовського. Бажаєм їй успіхів в науці і на сцені.

Було б кривдою не згадати жінок в мішанім хорі, вже з другої ґенерації, за їх наполегливу працю в церковних організаціях. Майже всі вони володіють українською мовою.

Отець парох подякував всім виконавцям за їх труд, головно тим, що приїжджали на проби з Істону і Аллентавну, і всім присутнім. Концерт закінчено співом „Ще не вмерла Україна".

Чистий дохід в сумі $100 призначено на будову нової церкви, що зачнеться в цьому році.

По концерті відбулась товариська зустріч хористів і гостей в Українській Парохіяльній залі. При перекусці, з піснями до пізньої ночі забавлялися всі.

Василь Кацапир

Попис Музичної Студії проф. Софії Попель в Ню Гейвені, Конн.

23 червня відбувся в Ню Гейвені 13-ий з черги фортепіяновий попис Музичної Студії проф. С. Попель. Зібрана в авдиторії церкви св. Михаїла публіка любувалася музичними виступами молоді. У пописі взяло участь 26 учнів, шестеро не виступали з причини виїзду на вакації.

Пані Стефа Чаплинська заповідала програму і привітала гостей.

Попис започаткувала наймолодша учениця, 6-літня Христя Гика фантазією Шопена а також відіграла з Христею Лукомською на 4 руки „Івнінг" Лєва. Відтак виступали постепенно річники від наймолодших. Були це: Дарія Посполита, Богдан Шумило, Роман Іванів, Богдан Іванів, Кармен Роко, Роза Роко, Богдан Дефренко, Марко Дефренко, Ліда Лодинська, Оксана Мандич, Зуня Ковюпа, Ганя Гика, Юрко Добчанський, Люба Гіна, Ігор Хома, Ситія Делюка, Ярко Гладкий, Роксоляна Гладка, Богдан Маслянка, Христя Добчанська, Рома Гіна і Христя Лукомська. Про вибір творів постаралася проф. Попель відповідно до років науки і до індивідуальних здібностей та замилувань учнів. Тут входили клясичні твори Бетговена, Баха, Ґріґа, Щумана, Шуберта, Лішта, Безкоровайного і інші — а також в гарній обробці Гнатишина та п. Попель українські танки і пісні.

Всі учні визначилися доброю підготовкою і кривдою було б когось хвалити, а когось поминати. У кождого з них відважні і чисті удари, певність себе і здисциплінованість. Присмно вражали виступи учнів на 4 руки. В них відчувалося добре зіграння, яке давало точне виконання твору.

Милою несподіванкою для присутніх був виступ двох найкращих учениць проф. Попель Христі Лукомської і Роми Гіни, які виконали на 2-х фортепіянах „Еспанські танки".

Очарував публіку і сольовий виступ Хр. Лукомської, яка виконала блискучо Ліштa Угорську рапсодію ч. 2 — з-під пальців тої гарненької, молодої піяністки пробивалась віртуозність, подана в чудовій мистецькій формі, бравурно, з темпераментом, з чуттям. Технічне виконання було знамените. Перед Христею, обдарованою Божою іскрою, стелиться шлях до мистецької слави.

Ці дві останні точки програми: сольо Лукомської і дует на 2 фортепіяни (Лукомська і Гіна) перейшли рамці звичайного попису. Це був концерт, з яким обі учениці могли б виступити і перед найбільше вибагливою музичною авдиторією.

Всі ці досягнення і успіхи наших молодих піяністів, — це заслуга муравлиної праці проф. Попель. Педагогічне знання, музичні надбання і кваліфікації дають найкращу запоруку, що наша молодь є в добрих руках та, що під такою кермою мусить у неї розвиватися музичний талант та розбуджуватись любов і замилування до музики.

Цією дорогою позволю собі зложити від імени всіх батьків щиру подяку п. Попель за труд, терпеливість і відданість, з якою посвячується нашій молоді та побажати багато здоров'я і витривалости в тій, такій тяжкій праці над розвитком музичної культури у наших дітей.

Н. Н.

Короткі вістки

● В Південній Кореї зловлено на гарячих вчинках 24-х північно - корейських, себто комуністичних диверсантів, при чому 9 їх згинуло. Шеф південно-корейської розвідки, полк. Нім Гьюнг Ук перестеріг нарід, щоб вони береглись проти комуністичних диверсантів - провокаторів, які прибувають з пляном заколочувати спокій.

● Колишній американський перевертень Ловелл Скіннер, який після Корейської війни не захотів вертатись до ЗДА в залишився в Китаї, прибувши тепер до Гонг Конгу заявив, що його найбільше розчарування в комунізмі прийшло тоді, коли він на собі перевірив, що в комуністичному Китаї не існує особиста свобода. Він сподівався, що в Китаї дістане кращу працю і зможе безплатно студіювати, — тим часом його поставили на фабричну працю, поруч з котрою була виключена високопілльна наука.

В Европі є тепер 250.000 американських вояків

Париж. — На европейському суходолі є тепер 252.000 американських вояків, але це число вже зменшене на 23.000 у порівнанні зі станом з 1961 року, коли настала була Берлінська криза. Військовий референт „НИТаймсу" Генсон Болдвін твердить, що передбачується дальшу редукцію до 232.000 - 235.000, однак перед згаданою Берлінською кризою теж не було в Европі більше американського війська, як 228.000. Зате Сьома американська Армія в Німеччині, яка охоплює шість дивізій виінованих наймодернішою зброєю, збереже свою силу. Також 17-те з'єднання летунства, яке має кругло 1.100 літаків із 70.000 військовиків, залишиться на давньому стані. Шоста Фльота на Середземному морі, яка має 352.000 до 362.000 моряків усіх ступнів втратить їх дещо, на яких 20.000 - 30.000 осіб, зберігши морські одиниці при зменшеній обслузі. Взагалі ж редукції, що охоплюють збройні сили ЗДА поза Америкою, є роблені під кутом грошових ощадностей з уваги на відплив золота, загрозливий для платничого балянсу. Але у тих редукціях береться на увагу, щоб не зменшувати боєздатности військових одиниць та їхньої вогневої сили.

Хроніка Української Громади в Твин-Сіті

Час від часу на сторінках „Свободи появляються звіти з діяльности українських організацій, але не всі організації подають інформації про себе, між тим життя в цьому місті близнюків дуже оживлене.

17-го березня — Місцевий Відділ УККА за співучастю Хору „Дніпро" та представників від інших організацій влаштував Шевченківський Концерт.

23-го березня — Головна Централя Союзу Українок Америки п-ні Олена Лотоцька відвідала 16-ий Відділ СУА, була присутня на річних загальних зборах Відділу, на яких вибрано нову управу: — голова Мирослава Петришак, заступниця — Катерина Гуцал, секретар — Інна Елліот, культ-осв. р-ка — Оля Луцик, фін. реф-ка Віра Гринишин, мистецька — Марія Процай, госп. реф-ки — Марія Паньків і Анна Михайльонка, сусп. опіка — Анна Генсуровська.

В той же день — ввечорі за часм відбулася зустріч гості з членками Відділу і представниками організацій. Зібрано 55.00 дол. на будову пам'ятника Т. Шевченкові.

24-го березня — відбулися перевибори місцевого Відділу УККА. Головою Відділу обрано проф. Ол. Грановського, на заступників — пан Січ та інж. С. Єрмоленко, секретарем — Надія Дорощак, культ-осв. реф. — д-р Іван Дорощак, пресовим — інж. В. Єрмоленко. Пані О. Лотоцька відвідала і ці збори.

31-го березня — на запрошення Відділу КУК у Вінніпегу від Хору „Дніпро" в програмі Шевченківського вечора виступали з сольоспівом Оксана Бринь і Михайло Даниленко.

10-го квітня — члени Хору „Дніпро" Н. Головко і Я. Сидоренко з рамени своєї парафії мали інтерв'ю на ТВ про українські великодні звичаї.

10 - 20 квітня — Люба Перчишин демонструвала писання писанок в різних жіночих американських клюбах. Сестриці православних церков, а також представниці інших організацій демонстрували писання писанок в великих крамницях міста. Півгодинну програму писання писанок перевела п. Л. Перчишин на ТВ.

21-го квітня — відбулося посвячення Храму і Іконостасу Закарпатської Візантійсько - Католицької парафії св. Івана Хрестителя (парох о. д-р В. Шерега) Розмалювання церкви виконав мистець Святослав Гординський, відомий український маляр, знавець візантійського стилю малярства. Церква розмальована у візантійському стилі. Урочистості відбулися увечорі, а по тому, в залі української Католицької парафії св. Константина відбувся бенкет, на якому було присутніх понад 400 гостей.

28-го квітня — був пам'ятним днем в житті парохії української католицької церкви св. Константина. Після „Свяченого" спалено довг — морґедж на будову шкільного будинку. Кошти будови виносили 204,000 долярів, які 9-го квітня були вповні виплачені.

5-го травня — Український Танцювальний Ансамбль „Верховина" (мист. кер. - хореограф В. Штенгель) успішно виступив з першим власним концертом для українців. Третя частина програми була присвячена сторіччю опери Гулака-Артемовського „Запорожець за Дунаєм" (спів і танці).

4 - 5 травня — силами дітей місцевих православних парафіяльних шкіл поставлено п'єсу „Соняшник" — Б. Гринвальда, в залі при парафії св. Михайла, мист. кер-к А. Гноєвий, декорації о. М. Антохія.

7 - 14 травня — відбулися загальні річні збори Хору „Дніпро". Обрано Управу в складі: Голова інж. І. Янович, два заступники — пані Л. Перчишин і п. М. Павлишин, секретар п. О. Остапчук, скарбник п-на Н. Бачинська, преса п. Н. Михалевич і госп. част. п. О. Канюка і п. І. Корсунська, бібліотекар Тарас Михалевич.

11-го травня — Союз укр-х Ветеранів влаштував чайний вечір. Проведено збірку на фонд допомоги військовим інвалідам.

18-го травня — Засновано на терені Твин - Сіті Культурно-Мистецький Клюб. До тимчасової Управи Клюбу ввійшли: — інж. С. Єрмоленко — голова, пані Н. Дорощак — секретар, члени — проф. Ол. Костюк та інж. Валентина Єрмоленко. Клюб розпочав працю 30-го травня 1963 р.

19-го травня — відбувся Літературний вечір Оксани Соловей. Прочитано переклад французької новелі Веркера „Тиша на морі".

22-го травня — В залі при парафії св. Юрія п. Ф. Луців прочитав доповідь про першого православного українського священика в Америці о. Агапія Гончаренка, про якого він зібрав багато цікавих матеріялів. Прелеґент покликав до дії комісію, щоб опрацювати всі зібрані матеріяли та відповідно їх видати.

25-го травня — Проф. Жила з Вінніпеґу прочитав доповідь „Леся Українка у світлі сучасної її критики".

Того ж вечора — Братні Організації (ОДВУ, УЗХ, МУН) влаштували чайний вечір — прощальний для п-ва Євгенії та Степана Коцюбів, які від'їздили до Колорадо. — В Мус Голл Пластова організація перевела Велику Весняну Забаву.

26-го травня — В Бентон Голл УМКА — Міннеаполіс. Заходами СУВетеранів та Т-ва Прихильників УНР відбувся вечір,— присвячений пам'яті Гол. От. Військ УНР та Голови Директорії С. Петлюри. Доповідь прочитав д-р о. В. Левицький. В концертовій програмі приймали участь: — Олег Левицький, інж. Я. Корсунський, п-на Л. Курилко і Уляна Тисовська, Алексáндер Сагуленко і оперовий співак Александер Мартиненко, піяносупровід — пані К. Цареградська.

Того ж вечора — В залі Укр. католицької парафії св. Константина відбулося Свято Героїв. З доповіддю виступав проф. Жила з Вінніпеґу. В концертовій частині приймали участь — Церковний хор під керів. проф. Р. Ставничого, молодь з СУМ'у і Пласту і була інсценізація під керівництвом артистки п. О. Бенцаль-Карпяк.

26-го травня — По всіх Українських парафіях відправлено Панахиду за спокій душі сл. п. С. Петлюри то по жертвах голоду 1933 р. В парафії св. Михайла Соборну Панахиду правив та виголосив відповідне слово Високопреосвященіший Архиєпископ Володимир.

30 - травня — Силами Мистецького Клюбу Твин - Сіті, влаштовано літературний вечір - зустріч з поетом Ол. Неприцьким-Грановським з нагоди 50-ліття його вступу на американську землю. Огляд творчости поета дала Олександра Костюк. Окремі періоди і напрямні його творчости ілюстрували читанням низки віршів члени клюбу і сам автор.

1-го червня — Відбувся виступ слухачів дворічного Курсу Українознавства, спонзорованого Відділом УККА, — 16-ий Відділ СУА улаштував велику забаву в приміщенні МСА при Університеті Міннесоти. Дохід призначений на харитативні цілі.

2 - 9 червня — Улаштовано Вокально - Музичний вечір, прибуток з якого призначено на будову Храму - Пам'ятника в Савт Бавнд Брук.

14 - червня — Сходини Управи з активом Т-ва Сприяння УНРаді.

16-го червня — З нагоди Тридцятиліття Мистецької діяльности в галузі кобзарства, Твин - Сіті вшановує гостя Григорія Трохимовича Китастого Ювілейним концертом.

Валентина Єрмоленко

ПІСЛЯ ПІДПИСАННЯ ДОГОВОРУ В МОСКВІ

Державний секретар Дін Раск (зліва) стискає руку совєтському прем'єрові Нікіті Хрущову після того, як міністри закордонних справ ЗДА, Великої Британії та СССР підписали договір про частинне припинення атомових детонацій.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го СЕРПНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ 371 Відд. в год. 8-ій веч. в Січовій Залі. Просяться членів вирівняти свої залеглі вкладки. — Управа.

СУБОТА, 10-го СЕРПНЯ 1963 р.:

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського 219 Відд. в год. 7-ій веч. при 675 South 19th St., — М. Т. Юров, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го СЕРПНЯ 1963 р.:

МЕНВИЛ, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. Т. Шевченка 349 Відд. о год. 2-ій по пол. в залі УНДому в Рарітані, Н. Дж. Проситься всіх членів обов'язково прибути. — Управа.

ДІТРОЙТ, Міш. Місячні збори Т-ва Зап. Січ 75 Відд., в год. 1-ій по пол. в залі УНДому при Мартін. Проситься членів прибути та заплатити свої вкладки, а довгуючих вирівняти свої залеглості. Рівнож пригадується членам, які ще не забрали своєї дивіденди, що можуть їх вибрати на місячних зборах. — Управа.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Збори Т-ва Любов 45 Відд., в год. 12:00 до 1:30 в домі У.-А. Горожан при Franklin St. 847. Просимо всіх членів, щоб вирівняли свої вкладки. — М. Сеник.

БАЛТИМОР, Мд. Місячні збори Б-ва Пресв. Тройці 320 Відд., в год. 1:30 по пол. в Укр. Гор. Клюбі при 3101 O'Donnell Str. Проситься членів, вирівняти свої вкладки. — Управа.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл 336 Відд., в год. 1-ій по пол. в приміщенні УНДому, West 14-та вулиця. Вплати за асекурацію прийматиме фінансовий секретар. — Н. Чорногор, секр.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, Па. Т-во Дністер 430 Відд. повідомляє, що побір вкладок за серпень, відбудеться, як слідує: 11. серпня ц. р. в Клюбі Спорт. Т-ва Тризуб, в год. 1-3 по пол., 18. серпня ц. р. в Укр. Клюбі при Франклін вул. в год. 11:30 до 1:30 по пол., 17. серпня ц. р. в Укр. Клюбі при 23 і Бравн, в год. 7:30 до 9:30 веч. — Осип Бакай, секр.

БАТЬКИ! Зв'яжіть замолоду ваших дітей з найстаршою, найбільшою й найбагатшою українською національною установою поза межами батьківщини, якою є Український Народний Союз, щоб запевнити їй кращу будучність, а нашій громаді у вільному світі нового свідомого члена!

Голова Республіканського Комітету Міллер про майбутніх кандидатів на Президента

Сан Франсіско. — Голова Республіканського Крайового Комітету конґресмен Вілліям Міллер заявив, що найближча Республіканська Номінаційна Конвенція в Сан Франсіско в Коров'ячому Палаці буде відкрита і не буде опанована правими політиками, як дехто передбачає. Міллер сказав на пресовій конференції, що колишній віце-президент Ричард М. Ніксон „гратиме ключову ролю на Конвенції". Міллер є за те, щоб якнайбільше кандидатів брало участь у правиборах, бо змагання у правиборах активізують виборців. Він пригадав, що Кеннеді говорив проти віце-президента Линдона Б. Джансона під час правиборів, що сенатор Гюберт Гомфрі проти Кеннеді, а що сен. Вейн Морс проти них усіх. Міллер сказав, що не боїться боротьби між кандидатами під час правиборів. Кандидатами можуть бути, на думку Міллера, губернатор Рокефеллер, сенатор Голдвотер, губернатор Скрентон, губернатор Ромні або сенатор Мортон.

В Ірані парляментарні вибори — вперше голосуватимуть жінки

Тегеран. — На 1. вересня ц. р. розписано в Ірані парляментарні вибори. Це важлива подія з двох аспектів: по-перше, від травня 1961 року існує в Ірані вийняткова ситуація, де уряд — формально король, чи пак шах, країни — урядує декретами, без парляменту, і по-друге — за проголошеною реформою виборчого права вперше в тій країні жінки матимуть активне і пасивне право голосування. Цю останню справу вирішено у всенародному референдумі, в якому велика більшість висловилась за зрівнання жінок з чоловіками у виборчих правах. Шах Різа Палеві розв'язав був парлямент внаслідку скарг, що останні вибори були пофальшовані.

ТАРЗАН, ч. 5082. Зловісний шлях.

Джек Келлі не звертав уваги на Тарзанові передчуття і закликав провідників, щоб рушати в дорогу.

Він наказав одному з носіїв піднести дерев'яну скриньку...

Ця дивна скринька з одежовою біжутерією, яка мала лишити знаки крови і смерти на своєму сліді...